

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/148/2017
Identifikačné číslo spisu:	1312205150
Dátum vydania rozhodnutia:	21.11.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1312205150.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ C.. U. U., bývajúceho v Z., X. XXXX/XX, 2/ C.. Z. U., bývajúceho v Z., X. XXXX/XX, obaja zastúpení JUDr. Jozefom Zamožikom, PhD., advokátom v Trnave, Hlavná 31, proti žalovanej L.. M. L., bývajúcej v V., D. XX, zastúpenej JUDr. Dagmar Farkašovou, advokátkou v Bratislave, Štúrova 11, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 9 C 41/2012, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 18. mája 2016 sp. zn. 4 Co 494/2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 18. mája 2016 sp. zn. 4 Co 494/2015 a rozsudok Okresného súdu Bratislava III z 28. apríla 2015 č. k. 9 C 41/2012-554 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Bratislava III na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia sa žalobou doručenou súdu 7. mája 2012, po pripustení zmeny ich žalobného petitu uznesením súdu prvej inštancie na pojednávaní konanom 10. apríla 2014 domáhali, aby súd :

- zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobcov a žalovanej k nehnuteľnostiam: rodinný dom súp. č. XXXX postavený na parcele č. XXXXX/XX, parcela registra „C“ parc. č. XXXXX/X o výmere 194 m2, záhrady, parcela registra „C“ parc. č. XXXXX/XX o výmere 114 m2, zast. plochy a nádvoría, vedeným na LV č. XXXX v k.ú. X., obec V. - O. U., Okres V. C.,

- prikázal ich do výlučného vlastníctva žalovanej,

- uložil žalovanej povinnosť každému žalobcovi zaplatiť na náhradu jeho spoluvlastníckeho podielu sumu 100 000,- eur,

- a uložil žalovanej nahradiť žalobcom trovy konania.

2. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 28. apríla 2015 č.k. 9 C 41/2012-554

- zrušil podielové spoluvlastníctvo účastníkov k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX v k.ú. X., obec V. - O. U., okres V. C., rodinný dom súpisné číslo XXXX na parc. č. XXXXX/XX parcela registra „C“ parc. č. XXXXX/X o výmere 194 m², záhrady, parcela registra „C“ parc. č. XXXXX/XX o výmere 114 m², zastavané plochy a nádvoría,

- tieto nehnuteľnosti prikázal do výlučného vlastníctva žalovanej,

- žalovanej uložil povinnosť z titulu vyporiadacieho podielu nahradiť žalobcom každému samostatne sumu 62 725,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku,

- žalobcom uložil povinnosť zaplatiť žalovanej každému samostatne sumu 62 725,- eur, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku,

- vzájomný návrh žalovanej v časti týkajúcej sa úrokov z omeškania zamietol,

- rozhodnutie o náhrade trov konania si ponechal na samostatné rozhodnutie.

Právne svoje rozhodnutie odôvodnil § 137 ods. 1, § 139 ods. 1, § 141 ods. 1, § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vecne tým, že k dohode spoluvlastníkov nedošlo, preto spoluvlastníctvo účastníkov k predmetnej nehnuteľnosti zrušil a vychádzajúc zo zásady účelného využitia veci prikázal ich do výlučného vlastníctva žalovanej, pričom spornou zostala otázka vyplatenia primeranej náhrady spoluvlastníckeho podielu žalobcom. Investície žalovanej do nehnuteľností zohľadnil len v rámci jej návrhu na tzv. širšie vyporiadanie ktoré si uplatnila vo vzájomnom návrhu. V konaní považoval za preukázanú skutočnosť, že kúpna cena, za ktorú nehnuteľnosť kúpila žalovaná spolu s porúčiteľom - právnym predchodcom žalobcov - bola v sume 397 023,68 eur a bola uhradená právnym predchodcom žalobcov a po jeho smrti sčasti žalobcami ako dedičmi zo spoločného účtu porúčiteľa v sume 76 859,11 eur a žalovanou v sume 320 164,57 eur. Vychádzajúc z podielov účastníkov konania, mala byť kúpna cena celej nehnuteľnosti uhradená žalobcami a rovnako žalovanou vo výške po 198 511,84 eur, čo tvorí polovicu z kúpnej ceny. Z tohto dôvodu súd žalovanej titulom vyporiadania zaplatenej kúpnej ceny započítal ako pohľadávku voči žalobcom sumu 121 616,73 eur, ktorú žalovaná uhradila zo svojich prostriedkov na ich spoluvlastnícky podiel. Zo záverov znaleckého posudku Ing. C. F. č. 10/2014 mal súd preukázané, že všeobecná hodnota stavieb bola určená na sumu 215 608,26 eur, pozemkov na sumu 54 414,36 eur, spolu 270 000,- eur. Všeobecnú hodnotu zhodnotenia žalovanou určila znalkyňa vo výške 19 100,- eur. Vychádzajúc zo znaleckého posudku, súd za východiskovú hodnotu nehnuteľností pri určovaní primeranej náhrady stanovil rozdiel medzi všeobecnou hodnotou nehnuteľností v sume 270 000,- eur a všeobecnou hodnotou zhodnotenia žalovanou ku dňu vyhotovenia znaleckého posudku (10. augusta 2014) v sume 19 100,- eur, t. j. 250 900,- eur, z toho suma 125 450,- eur predstavuje čistú hodnotu spoluvlastníckeho podielu žalobcov. V rámci tzv. širšieho vyporiadania spoluvlastníctva okrem sumy 121 616,73 eur v prospech žalovanej započítal investície do nehnuteľností realizované po vypracovaní znaleckého posudku konkrétne uvedené v odôvodnení rozsudku tak, aby (na návrh žalovanej) došlo k nulovému vyrovnaniu náhrady spoluvlastníckych podielov. Uviedol, že z výsledkov vykonaného dokazovania vyplynula opodstatnenosť tohto spôsobu vyporiadania spoluvlastníctva v tzv. širšom zmysle, preto uložil žalovanej z titulu vyporiadacieho podielu nahradiť žalobcom každému sumu 62 715,- eur a rovnako každému žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej sumu 62 725,- eur. Vzájomný návrh žalovanej v časti uplatnených úrokov z omeškania zamietol, pretože žalobcovia sa nemohli dostať do omeškania so zaplatením uplatnenej náhrady vyporiadacieho podielu od 11. apríla 2014, odkedy si to žalovaná uplatnila, keď výška tejto náhrady bola stanovená až rozhodnutím súdu. S poukazom na § 151 ods. 3 O.s.p. si rozhodnutie o trovách konania ponechal na samostatné rozhodnutie po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 18. mája 2016 sp. zn. 4 Co 494/2015 rozsudok súdu prvej inštancie s poukazom na § 219 ods. 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil. V odôvodnení rozhodnutia po zopakovaní písomných podaní a výpovedí účastníkov, odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, odvolania žalobcov a vyjadrenia žalovanej uviedol, že súd

prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie z hľadiska všetkými účastníkmi uplatneného nároku a jeho výsledky aj náležite v súlade s § 132 O.s.p. zhodnotil, keď riadne zistil skutkový stav veci v zmysle § 153 ods. 1 O.s.p. Vec aj správne právne posúdil, keď podielové spoluvlastníctvo účastníkov zrušil a vyporiadal tak, že nehnuteľnosti prikázal do výlučného vlastníctva žalovanej, ktorej z titulu vyporiadacieho podielu uložil povinnosť zaplatiť žalobcom každému sumu 62 725,- eur a keďže vykonával tzv. vyporiadanie v širšom zmysle, rozhodol tiež o povinnosti každého zo žalobcov zaplatiť žalovanej sumu 62 725,- eur, nakoľko k dohode medzi spoluvlastníkmi nedošlo, a nehnuteľnosti nie sú reálne deliteľné. Uviedol, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodnil tak ako to má na mysli § 157 ods. 2 O.s.p. a vysporiadal sa so všetkými okolnosťami na ktorých založil svoje rozhodnutie a ktoré boli pre posúdenie veci podstatné. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd v podstate zopakoval skutočnosti uvádzané v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie. O trovách odvolacieho konania nerozhodoval, pretože o týchto rozhodne súd prvej inštancie.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali včas dovolanie žalobcovia. Navrhli, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnili poukazom na § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ C.s.p. žalobcovia uviedli, že bolo porušené ich právo na spravodlivé súdne konanie v súvislosti s vykonávaním dôkazov, vyhodnotením vykonaného dokazovania a na to nadväzujúcim nesprávnym a nedostatočným ustálením skutkového stavu veci ohľadne skutkových otázok, ktoré boli pre rozhodnutie vo veci samej ťažiskové. Žalobcovia žiadali, aby bol v konaní vyžiadaný spis hypotekárnej banky za účelom riadneho zistenia výšky zostatku spoločného záväzku v hypotekárnej banke a to vzhľadom na vyjadrenie žalovanej, ktorá v konaní uviedla, že dlh predčasne splatila sama aj so sankciou za predčasné splatenie úveru. K návrhu žalobcov na zistenie výšky sankčného poplatku sa súdy nevyjadrili, dokazovanie v tomto smere nevykonali žiadne a nevyhodnotili jeho dôvodnosť ani z hľadiska spôsobilosti objasniť skutkový stav potrebný pre správne ustálenie výšky odplaty za vyporiadanie spoluvlastníctva. Nie je tak zrejmé, na základe akej úvahy dospeli oba súdy k záveru, že žalobcovia majú znášať aj žalovanou vynaložené sankčné náklady na predčasné splatenie úveru, hoci absentuje akýkoľvek súvis vzniku týchto nákladov s vlastníctvom predmetných nehnuteľností. Zmluvná pokuta za predčasné splatenie hypotekárneho úveru nikdy nebola v konaní uplatnená na započítanie a súdy sa uspokojili len s vyjadrením žalovanej, že sú to náklady na predčasné splatenie spoločného záväzku bez toho, aby podrobnejšie skúmali výšku a právnu povahu tohto domnelého nároku žalovanej. Žalobcovia v súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. tiež namietajú, že v konaní na súde prvej inštancie vzniesli závažné námietky týkajúce sa správnosti vypracovaného znaleckého posudku a navrhli vykonať nové znalecké dokazovanie na ohodnotenie predmetných nehnuteľností, odvolací súd ich však bez ich vecného posúdenia považoval iba za vyjadrenie ich nepochopenia, názorov, domnienok a pochybností ohľadne postupov a záverov znalkyne. Odvolací súd účelovo opomenul jasné a zrozumiteľné argumenty žalobcov týkajúce sa závažných pochybení znalkyne, ktorých dôsledkom bol nesprávny a pre konanie nepoužiteľný posudok, pri vypracovaní ktorého bol porušený zákon o znalcoch. Žalobcovia majú vedomosť o tom, že súdom ustanovená znalkyňa bola za predmetný znalecký posudok Ministerstvom spravodlivosti SR ako kontrolným orgánom pre činnosť znalcov, uznaná vinnou z porušenia povinností znalca pri vypracovaní znaleckého posudku. Znalkyňa sa voči predmetnému rozhodnutiu neodvolala a v správnom konaní uviedla, že pôvodná kúpna cena bola taká vysoká z toho dôvodu, že obsahovala v sebe aj garáž. V správnom konaní uviedla iné poznatky a zistenia ako ich uviedla vo svojom znaleckom posudku ako aj pri svojej výpovedi na súdnom pojednávaní. Napriek tomu odvolací súd argumenty žalobcov nepovažoval za relevantné pre účely revízie predmetného znaleckého posudku. Odvolací súd nepovažoval za potrebné odstrániť akékoľvek pochybnosti ohľadne stanovenej hodnoty predmetných nehnuteľností i keď nebolo preukázané, že žalovaná za tvrdené investície zaplatila, či tieto boli do nehnuteľností vložené a či vôbec k nejakému zhodnoteniu došlo. Žalobcovia pri určení hodnoty nehnuteľností vychádzali z pôvodnej kúpnej ceny a rovnako aj z majetkových priznaní žalovanej. Žalovaná však nepreukázala, na základe akej skutočnosti považovala hodnotu predmetných nehnuteľností uvádzaných opakovane vo svojom majetkovom priznaní za hodnotu, ktorá nezodpovedá skutočnosti, a to napriek jej tvrdeniu, že hodnota nehnuteľností oproti času kúpy klesla. Ani túto okolnosť súdy žiadnym spôsobom nevyhodnotili, hoci z hľadiska rozhodnutia vo veci je tiež významná.

Pre žalobcov je nepochopiteľné, na základe čoho mohol odvolací súd predpokladať existenciu dohody medzi žalovanou a ich právnym predchodcom o tom, že si vyporiadajú podielové spoluvlastníctvo až po tom, ako bude splatený hypotekárny úver a po splatení kúpnej ceny bude nehnuteľnosť výlučne vo vlastníctve žalovanej. Odvolací súd neuviedol o ktoré poznatky z dokazovania sa pri tomto odôvodnení svojho rozhodnutia oprel, keďže žiadny taký dôkaz sa v spise nenachádza. Navyše, kúpna cena bola právnym predchodcom žalobcov a žalovanou splatená už v roku 2006, a bola im známa už pri podpise kúpnej zmluvy, na základe ktorej nadobudli predmetné nehnuteľnosti. Časť kúpnej ceny bola zaplatená výlučne z prostriedkov žalovanej a časť z hypotekárneho úveru. Náklady na splatenie hypotekárneho úveru však nie sú kúpnou cenou. Ide o absolútne iný právny vzťah, ktorý sa má ako samostatný, aj keď popri širšom vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, aj vyporiadať. Z uvedeného dôvodu je aj žalobcami vznesená námietka premlčania započítania časti kúpnej ceny žalovanou v roku 2006 posúdená v rozpore s platným právnym poriadkom. Pokiaľ žalovaná tvrdí, že plnila za právneho predchodcu žalobcov, môže ísť iba o bezdôvodné obohatenie, ktoré sa premlčuje podľa § 100 ods. 1 v spojení s § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Tvrdenie odvolacieho súdu, že premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia začína plynúť až po vyporiadaní podielového spoluvlastníctva nie je ničím odôvodnené. Oba sudy zhodne dospeli k záveru, že sa právny predchodca žalobcov musel zaviazat' previesť na žalovanú svoj spoluvlastnícky podiel po tom, čo sa splatí hypotekárny úver a z toho vyplýva, že výška kúpnej ceny bola zrejma až v čase úplného splatenia hypotekárneho úveru. Takýto záver však vôbec z vykonaných dôkazov nevyplýva, je s nimi v celkom zjavnom rozpore, keď v kúpnej zmluve, ktorá je súčasťou spisu, je kúpna cena určená jednoznačne a v konečnej výške. Z uvedených dôvodov je potrebné i rozhodnutie odvolacieho súdu považovať za arbitrárne a svojvoľné. Vo vzťahu k dovolacej námietke podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. dovolatelia uviedli, že odvolací súd nerešpektoval a žiadnym spôsobom sa nevyjadril k ich argumentácii ohľadne premlčania práva žalovanej. Poukázali v tejto súvislosti na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 MCdo 12/2011, z ktorého je zrejme, že širšie vyporiadanie medzi spoluvlastníkmi má na mysli kto a do akej miery zhodnotil spoločnú nehnuteľnosť, prípadne kto na svoje náklady vykonal nevyhnutné opravy spoločnej nehnuteľnosti. Neexistuje však žiadny dôvod na to, aby bolo v rámci širšieho vyporiadania zohľadňované aj to, kto a akým spôsobom prispel na kúpu spoločnej nehnuteľnosti, keďže platenie kúpnej ceny bolo medzi osobami, ktoré môžeme označiť za kupujúcich a až na základe zaplatenia kúpnej ceny sa stali podielovými spoluvlastníkmi. To znamená, že zaplatenie kúpnej ceny sa uskutočnilo na základe inej právnej skutočnosti ako bola existencia podielového spoluvlastníctva, ktoré mal súd vyporiadať, pričom i v rámci vyporiadania v širšom zmysle možno akceptovať v zásade iba tie nároky, ktoré súvisia s predmetom spoluvlastníctva a vznikli až po jeho nadobudnutí, ak v nadobúdacej (kúpnej) zmluve nebolo dohodnuté niečo iné, čo však v danom prípade nebolo. Odvolací súd pritom ani v odôvodnení napadnutého rozsudku neuviedol, z akého dôvodu sa odklonil od judikatúry, ktorou žalobcovia odôvodnili svoju argumentáciu. Na základe uvedeného žalobcovia navrhujú, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu a tiež súdu prvej inštancie zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V doplnení dovolania žalobcovia namietali, že konanie na odvolacom súde a jeho rozhodnutie je zaťažené vadami konania podľa § 420 písm. e/, f/, a tiež § 421 ods. 1 písm. a/, b/, c/ C.s.p., v ktorom dôvody dovolania uviedli v podstate obsahovo totožne s dôvodmi uvádzanými v podanom dovolaní. Vo vzťahu k vade konania podľa § 420 písm. e/ C.s.p. uviedli len to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo i tým, že v konaní rozhodovali sudcovia, ktorí mali byť vylúčení pre svoj pomer k žalovanej, v ktorom smere podali námietku zaujatosti, ktorá však bola „zamietnutá“.

5. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla odmietnuť dovolanie žalobcov ako nedôvodné a tiež neprípustné, keď žalobcovia navyše kumulujú dovolacie dôvody dovolania podľa § 420 a § 421 C.s.p. napriek tomu, že v zmysle uznesenia veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017 kumulácia je neprípustná. Za nedôvodnú považuje námietku dovolateľov týkajúcu sa § 420 písm. e/ C.s.p., pretože v odvolacom konaní bolo o námietke zaujatosti vznesenej zo strany žalobcov voči členkám senátu na Najvyššom súde SR právoplatne rozhodnuté a z rozhodovania veci neboli vylúčené. Je tak nepochybné, že vo veci nerozhodoval vylúčený sudca, ani nesprávne obsadený súd. Za nedôvodnú považuje aj tvrdenú vadu konania podľa § 420 písm. f/ C.s.p., t. j., že žalobcom súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Rozhodnutia oboch súdov považuje za

náležite odôvodnené a skutkový stav za dostatočne zistený. Pokiaľ žalobcovia namietali vady znaleckého dokazovania, žalovaná uviedla, že znalkyňa Ing. C. F. síce bola rozhodnutím Ministerstva spravodlivosti SR č. 39537/2015/15 z 22. septembra 2015 uznaná vinnou za porušenie zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch a tlmočníkoch, ale výlučne len v súvislosti so skutkom, že neohodnotila garáž, hoci ide o príslušenstvo k domu. Zo všetkých ostatných skutkov, ktoré súviseli so správnosťou určenia všeobecnej hodnoty nehnuteľností podľa zadania súdu bola oslobodená. Výporiadanie garáže pritom nebolo predmetom sporu, pretože súd prvej inštancie nepripustil v tomto smere zmenu žaloby a zamietol aj návrhy na doplnenie dokazovania znaleckým posudkom na hodnotu garáže. K predčasnému splateniu úveru predložila súdu dôkaz, že úver bol splatený bez sankčného poplatku. Dôvody prečo súdy uverili v existenciu dohody medzi žalovanou a právnym predchodcom žalobcov, že prípadne celá nehnuteľnosť do jej výlučného vlastníctva, jasne a zrozumiteľne vysvetlil súd prvej inštancie. Žalobcovia nepredložili žiaden dôkaz, ktorý by takúto dohodu spochybnil. Uviedla, že z obsahu dovolania sa možno domnievať, že dovolanie smeruje aj do § 421 písm. a/ C.s.p, t. j., že pri riešení tejto právnej otázky sa súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Žalobcovia však konkrétne neuvedli, od ktorých konkrétnych rozhodnutí dovolacieho súdu a v čom sa odvolací súd v prejednávanej veci odklonil. Nebola tak splnená podmienka prípustnosti tohto dovolacieho dôvodu ani podľa § 432 ods. 2 C.s.p. Pre aplikáciu dôvodov aj podľa § 421 písm. b/, c/ C.s.p. nie sú v dovolaniach uvedené žiadne konkrétne dôvody tak, ako to vyžaduje § 432 ods. 2 C.s.p. Vzhľadom na uvedené dôvody je žalovaná toho názoru, že boli splnené všetky zákonné podmienky na rozhodnutie, ktorým dovolací súd podľa § 447 písm. c/ C.s.p. dovolanie žalobcov odmietne. Súčasne navrhla, aby jej dovolací súd priznal plný nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C.s.p., že ide o dovolanie, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428 C.s.p.), zaoberal sa bez nariadenia pojednávania najskôr jeho prípustnosťou a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je prípustné a súčasne aj dôvodné.

7. V danom prípade bolo dovolanie podané za účinnosti nového civilného procesného kódexu po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti C.s.p. treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [por. napr. rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

8. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

9. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých

mimoriadnych opravných prostriedkoch.

10. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

12. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

15. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

16. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (por. § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

17. Žalobcovia prípustnosť podaného dovolania vyvodzujú z § 420 písm. e/, f/ C.s.p. a zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/, b/, c/ C.s.p.

18. Podľa § 420 písm. e/ C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Podľa názoru žalobcov v danom prípade konali a spor na odvolacom súde prejednali a rozhodli sudcovia, ktorí mali byť pre svoj pomer k žalovanej vylúčení z rozhodovania tejto veci.

19. Aj za účinnosti C.s.p. je naďalej aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá samo tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale (až) zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015). Aj po 1. júli 2016 je tiež aktuálny názor, podľa ktorého neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval (por. R 59/1997).

20. Argumentácia žalobcov, že na odvolacom súde rozhodovali sudcovia, ktorí v danom prípade mali byť vylúčení z prejednávania veci z dôvodu ich vzťahu k žalovanej, už bola predmetom posudzovania zo strany najvyššieho súdu a to na základe oznámenia samotných sudkýň odvolacieho súdu (§ 15 ods. 1 O.s.p. účinného v danom čase) JUDr. Valérie Kleinovej a JUDr. Michaely Frimmelovej, ktoré vyslovili obavu o svojej nezaujatosti z dôvodu ich kolegiálneho vzťahu so žalovanou. Najvyšší súd Slovenskej republiky, posudzujúc nimi uvádzané dôvody, uznesením z 10. apríla 2013 sp. zn. 7 Nc 16/2013, nevyhlásil tieto sudkyne z prejednávania a rozhodovania vecí, keď dospel k záveru, že dôvody spočívajúce v ich kolegiálnom vzťahu k žalovanej nie sú postačujúce pre ich vylúčenie. Následne o námietke zaujatosti podanej žalobcami 22. júla 2015 voči sudcom občianskoprávných senátov Krajského súdu v Bratislave rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 24. novembra 2015 sp. zn. 4 Nc 11/2015, ktorým nevyhlásil sudcov Krajského súdu v Bratislave JUDr. Valériu Kleinovú, JUDr. Michaelu Frimmelovú, Mgr. Ingrid Degmovú-Pospíšilovú, JUDr. Romana Bolebrucha, JUDr. Ing. Mária Dubaňa a JUDr. Zuzanu Mališovú z prejednávania a rozhodovania tejto veci, keď dospel k záveru, podľa ktorého dôvody vylúčenia namietaných sudcov, spočívajúce v ich priateľskom, resp. pracovnom vzťahu k žalovanej, bez ďalšieho nezakladajú a nesvedčia o existencii akéhokoľvek vzťahu subjektívnej alebo objektívnej povahy, ktorý by bol relevantný z hľadiska zákonných podmienok pre ich vylúčenie, keď navyše neboli podložené ani takými skutočnosťami, z ktorých by bolo možné tvrdenia považovať za presvedčivé.

21. Najvyšší súd, i keď existujú právoplatné rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o tom, že vec prejednávajúce sudkyne odvolacieho súdu nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania daného sporu, pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania posudzoval túto otázku samostatne, pričom nezistil existenciu žalobcami opakovane uvedenej námietky zaujatosti týchto sudkýň, ktoré by ich z prejednávania a rozhodovania sporu vylučovali. Žalobcovia navyše ani žiadne konkrétne dôvody na ich vylúčenie neuviedli a púha námietka, že by mali byť vylúčené pre ich (naviac bližšie nekonkretizovaný) pomer k žalovanej, nezakladali dôvod vylučujúci vec prejednávajúce sudkyne z prejednávania a rozhodovania daného sporu.

22. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalobcovia neopodstatnene namietajú existenciu procesnej vady uvedenej v § 420 písm. e/ C.s.p.

23. Žalobcovia prípustnosť ich dovolania vyvodzovali aj z § 420 písm. f/ C.s.p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Aj v tomto prípade platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie žalobcov, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do ich práva na spravodlivý proces.

25. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. je významný iba procesne

nesprávny postup súdu (postup súdu, ktorý porušuje normy upravujúce civilný súdny proces), ktorým sa procesnej strane znemožňuje, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Zakladajúcim vadu zmätočnosti (a prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia) je ale výlučne len ten procesne nesprávny postup, ktorého dôsledky dosahujú (až) takú intenzitu, že porušujú právo na spravodlivý proces.

26. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

27. Žalobcovia v danom prípade spochybňujú súlad procesného postupu súdu prvej inštancie s ustanoveniami právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016.

28. Predmetom konania je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, ktorej žalobcovia sú podieloví spoluvlastníci (po svojom právnom predchodcovi) každý v rozsahu 1/4 a žalovaná je podielovou spoluvlastníčkou v rozsahu 1/2. Z obsahu spisu vyplýva, že súd považoval za preukázané, že predmetná nehnuteľnosť bola nadobudnutá právnym predchodcom žalobcov a žalovanou do podielového spoluvlastníctva 30. júna 2006 za kúpnu cenu 397 023,68 eur a žalovaná následne na jej zhodnotenie investovala sumu 19 100,- eur. Súd pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva vychádzal z tvrdenia žalovanej a tiež zo znaleckého posudku vypracovaného súdom ustanovenou znalkyňou Ing. C. F., č. 10/2014, ktorým bola všeobecná hodnota stavieb určená na sumu 215 608,26 eur, pozemkov na sumu 54 414,36 eur, spolu bola všeobecná hodnota stanovená na sumu 270 000,- eur. Všeobecnú hodnotu zhodnotenia žalovanou určila znalkyňa sumou 19 100,- eur. Námietku premlčania vznesenú žalobcami k časti kúpnej ceny súd nepovažoval za dôvodnú. Žalobcovia vo vyjadrení k znaleckému posudku, vo svojich prednesoch v rámci pojednávania na súde prvej inštancie namietali správnosť a závery tohto znaleckého posudku a žiadali vykonať nové znalecké dokazovanie na určenie ceny predmetnej nehnuteľnosti, vrátane garáže nachádzajúcej sa na pozemku. Súd prvej inštancie návrh žalobcov na doplnenie dokazovania kontrolným znaleckým posudkom uznesením z 28. apríla 2015 zamietol a garáž označil za „čiernu stavbu“ nikomu nepatriacu. Žalobcovia v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie poukazovali na premlčanie časti zaplatenej kúpnej ceny, na nedostatky znalkyňou vypracovaného znaleckého posudku a potrebu ustanovenia nového znalca za účelom vypracovania nového znaleckého posudku vrátane garáže postavenej na pozemku.

29. Na pojednávaní 26. marca 2015 žalobcovia namietali, že do úmrtia poručiťľa bol úver splácaný z čísla účtov XXXXXXXXXXXX/XXXX a č. XXXXXXXXXXXX/XXXX, ktoré boli vedené na meno L. L. U., a potvrdenie o splatení hypotekárneho úveru predložené žalovanou aj bankou je splácaný z iného čísla účtu a vedený je na iné meno. Na základe čoho bol úver splácaný z iného účtu nie je v konaní preukázané. Uviedli, že nikdy nedali súhlas k predčasnému splateniu úveru, ani nemajú vedomosť o koľko sa predčasným splatením úveru navýšil pôvodný dlh voči banke, keď zo zmluvy o financovaní bývania čl. 3 ods. 5 z 31. mája 2006 vyplýva, že úver je možné predčasne splatiť na základe poplatku nad rozsah pôvodného dlhu. Žalobcovia v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie namietali, že súd nevykonával žiadne dokazovanie na zistenie spôsobu splácania úveru, ani na zistenie výšky poplatku za predčasné splatenie úveru zaplatený žalovanou, napriek tomu, že spôsob splácania ani výška poplatku sa z obsahu spisu nedá zistiť. Súd poplatok za predčasné splatenie úveru však zahrnul do celkového vyporiadania.

30. Dokazovaním, ktoré navrhovali vykonať žalobcovia v rámci konania na súde prvej inštancie a tiež v odvolacom konaní, mal byť prekonaný nedostatok ich informácií o skutkových okolnostiach týkajúcich sa predmetných nehnuteľností (kúpnej ceny, spôsobu splácania úveru a tiež vložených investícií). Vyššie

uvedené návrhy žalobcov vrátane ich návrhu na pripustenie zmeny žalobného petitu je potrebné v nadväznosti na to považovať za prejav hľadania zákona zodpovedajúcej a efektívnej formy ochrany ich práva na tom stupni informácií, ktoré mali v čase podania týchto návrhov. Obsah spisu opodstatňuje záver, v zmysle ktorého žalobcovia nemali k dispozícii dostatok údajov (skutkových podkladov) o tom, aká je aktuálna hodnota vyporiadavaných nehnuteľností, spôsobu zaplattenia kúpnej ceny (koľko každý zo spoluvlastníkov skutočne zaplatil a prečo bol úver splácaný v rozpore s čl. 3 bod 1. úverovej zmluvy, podľa ktorej mal byť úver realizovaný bankovým inkasom z osobného účtu dlžníka - L. U.), nepoznali skutočnú výšku žalovanou tvrdených nákladov na opravy a úpravy nehnuteľnosti (por. tiež vzájomný návrh žalovanej a jeho následnú úpravu), a nepoznali ani charakter týchto opráv či úprav, predovšetkým, či išlo o nevyhnutné opravy alebo o bežnú údržbu, či boli bežnou záležitosťou alebo nie a v zápornom prípade, či žalobcovia dali k ich vykonaniu súhlas, príp., či išlo dokonca o rekonštrukciu nehnuteľnosti a či tiež došlo k dohode o spôsobe úhrady týchto nákladov.

31. Sporové konanie je ovládané hlavne princípom prejednávacím a princípom kontradiktórnosti, ktoré predurčujú, že ťarchu a zodpovednosť za výsledok konania nesú najmä strany sporu. Medzi povinnosti procesných strán v sporovom konaní patrí predovšetkým tvrdenie rozhodných skutočností a navrhovanie dôkazov (tzv. povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť), ktorými poskytujú informácie potrebné pre rozhodnutie. Treba mať ale na pamäti, že každé skutkové tvrdenie a každý navrhnutý dôkaz musí najprv vychádzať z vlastnej vedomosti účastníka o jeho existencii a obsahu. Na procesnú stranu, ktorá z určitých dôvodov nemá reálnu možnosť získať potrebné informácie tvoriace základ pre opísanie rozhodujúcich skutkových okolností, doliehajú negatívne dôsledky nedostatku týchto informácií. Strana sporu v takomto prípade musí aspoň rámcovo navrhnúť spôsob, ktorým by bolo možné prekonať tento nedostatok. Jedným z možných spôsobov boli v danom prípade žalobcami zvolené návrhy na vykonanie dokazovania.

32. Súd nemusí vykonať všetky dôkazy, ktoré navrhne strana sporu. O tom, ktoré dôkazy vykoná, rozhoduje súd. Musí však dbať o to, aby z dokazovania nevylúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať rozhodujúcu skutkovú okolnosť významnú pre rozhodnutie. Ak sa súd rozhodne dôkaz nevykonať, musí to zdôvodniť v odôvodnení svojho rozsudku. Túto povinnosť v civilnom konaní ukladalo súdu výslovne už ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. a v súčasnosti mu ju tiež ukladá § 220 ods. 2 C.s.p. S prihliadnutím na princíp rovnosti zbraní, ktorý sa nevyhnutne musí vzťahovať aj na zhromažďovanie skutkových podkladov významných pre rozhodnutie, je v situácii - v ktorej jedna z procesných strán nemá reálnu možnosť získať skutkové podklady potrebné za účelom naformulovania vhodného petitu žaloby - atakované jej právo na spravodlivý proces. Z objektívneho hľadiska je vtedy ohrozená základná spoločenská funkcia civilného sporového procesu spočívajúca v poskytovaní ochrany subjektívnym právam, ktoré vyplývajú z náležite zisteného skutkového stavu. V takom prípade procesná možnosť súdu vykonať dôkaz, sa niekedy môže významovo blížiť až k povinnosti vykonať ho, prípadne vykonať aj iný než navrhovaný dôkaz alebo zvoliť iný vhodný procesný postup, ktorým sa predíde ohrozeniu spoločenskej funkcie civilného sporového konania. Právna teória aj súdna prax v obdobných prípadoch používa na vystihnutie tejto procesnej situácie pojem „informačný deficit“ strany zaťaženej dôkazným bremenom, negatíva ktorého pre túto stranu môžu byť preklenuté tzv. vysvetľovacou povinnosťou strany nezaťaženej dôkazným bremenom (porovnaj napríklad 3 Cdo 2/2016 a Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 697 až 700). Súd, ktorý zvolí vhodný procesný postup, ktorým sa preklenú tieto negatíva, sa tým nedostáva do pozície „právneho pomocníka strany“.

33. Náležité odôvodnenie, prečo sa súd prvej inštancie rozhodol nevykonať dokazovanie navrhované žalobcami alebo prečo nepristúpil k inému spôsobu obstarania potrebných skutkových zistení (napr. kontrolným znaleckým dokazovaním, dotazom na banku na spôsob splácania úveru a výšku poplatku za jeho predčasné splatenie), malo so zreteľom na princíp rovnosti zbraní v danom prípade kľúčový význam. Súd prvej inštancie navrhované dokazovanie bez bližšieho odôvodnenia nevykonával, i keď ho žalobcovia opakovane navrhovali.

34. Podľa § 213 ods. 4 O.s.p. (teraz § 384 ods. 2 C.s.p.) môže odvolací súd doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich nevykonal súd prvej inštancie, hoci ich strana navrhla. Napriek tomu, že žalobcovia v odvolaní (č.l. 571-583 spisu) zdôraznili odvolaciemu súdu význam ich návrhu na doplnenie dokazovania posudkom znalca a zistením výšky poplatku plneného banke, ani odvolací súd ich návrhu nevyhovel.

35. Odvolaciemu súdu dovolatelia vytýkajú nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia, ku ktorej podľa ich názoru došlo tým, že sa nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia s ich návrhmi na doplnenie dokazovania a podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

36. K otázke právnych dôsledkov nepreskúmateľnosti prijal najvyšší súd stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa nedotkli podstaty a zmyslu uvedeného stanoviska; toto stanovisko treba preto považovať za aktuálne aj po 1. júli 2016.

37. Ústavný súd už opakovane konštatoval, že „všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam“ (pozri napríklad IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 183/2016, III. ÚS 175/2017). Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, ktorá vyplýva z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, možno podľa záverov Európskeho súdu pre ľudské práva posúdiť len so zreteľom na (individuálne) okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 288).

38. Náležité odôvodnenie, prečo sa súd rozhodol nevykonať dokazovanie navrhnuté predmetným podaním žalobcov, malo v danom prípade podstatný význam. Pokiaľ sa súdy otázkou tak zásadného významu nezaoberali a odvolací súd bez vysvetlenia svojich právnych úvah týkajúcich sa návrhu žalobcov na vykonanie dokazovania (čo v danom prípade znamenalo bez adekvátnej odpovede na podstatnú odvolaciu námietku) prijal záver o vecnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, ide o prípad relevantný z hľadiska druhej právnej vety zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu R 2/2016. Procesná nesprávnosť takej intenzity zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. a zároveň odôvodňuje záver o opodstatnenosti podaného dovolania (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

39. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 C.s.p.). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 C.s.p.). Dovolací súd podľa týchto ustanovení zrušil rozsudok odvolacieho súdu (ale aj rovnakou vadou postihnutý rozsudok súdu prvej inštancie) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

40. Pre úplnosť treba dodať, že ak dovolací súd dospeje k záveru o existencii niektorej z väd vymenovaných v ustanovení § 420 C.s.p. (tak, ako tomu bolo v tomto prípade), ďalej sa už vecou z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia nezaoberá. Pokiaľ žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu (vzhľadom na žalobcami namietané vady konania aj v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, b/, c/ C.s.p.) odkazovala na rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 VCdo 2/2017 a z tohto dôvodu navrhovala dovolanie žalobcov odmietnuť, dovolací súd dáva do pozornosti, že rozhodnutím veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. marca 2018 sp. zn. 1 VCdo 1/2018, bolo skôr prijaté rozhodnutie veľkého senátu prekonané, keď veľký senát rozhodol, že kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 C.s.p. a § 421 C.s.p. prípustná je. Napokon aj zo zjednocujúceho stanoviska pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. PLz. ÚS 1/2018-22 z 25. apríla 2018 vyplýva, že „Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku ako aj § 421

Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky a pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a/ až f/ Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky."

41. Nad rámec dovolacieho konania však považuje dovolací súd za potrebné upozorniť na to, že súd prvej inštancie napriek tomu, že na pojednávaní konanom 10. apríla 2014 uznesením (č.l. 220 spisu) pripustil zmenu žalobného petitu, ktorým žalobcovia žiadali z titulu vyporiadacieho podielu uložiť žalovanej povinnosť vyplatiť každému zo žalobcov sumu 100 000,- eur, svojím rozhodnutím nerozhodol o celom žalobnom návrhu (nerozhodol o zvyšku žalobcami požadovaného plnenia do sumy 100 000,- eur), čo odvolací súd ponechal celkom bez povšimnutia.

41.1. Ďalej považuje dovolací súd za potrebné (vzhľadom na dĺžku a priebeh konania) uviesť, že pokiaľ počas existencie spoluvlastníctva niektorý zo spoluvlastníkov vynaložil investície na spoločnú vec, má voči ostatným spoluvlastníkom právo na náhradu za vynaložené investície v rozsahu zodpovedajúcom ich spoluvlastníckym podielom na spoločnej veci. Takýto nárok na zaplatenie náhrady si investujúci spoluvlastník môže uplatniť aj v konaní o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v rámci tzv. vyporiadania v širšom zmysle. Nevyhnutnou podmienkou, aby sa súd mohol takýmto nárokom zaoberať je však jeho riadne uplatnenie návrhom alebo vzájomným návrhom so všetkými náležitosťami. O takomto nároku je potrebné rozhodnúť samostatným výrokom; je vylúčené vykonať jeho zohľadnenie v rámci rozhodovania o náhrade za spoluvlastnícky podiel (R 46/1991). Počas konania o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva si spoluvlastník, ktorému je ukladaná povinnosť zaplatiť druhému spoluvlastníkovi primeranú náhradu za vyporiadované nehnuteľnosti, nemôže proti takémuto nároku spoluvlastníka započítať iný majetkový nárok. Súd v týchto súvislostiach ani nemôže znížiť peňažnú náhradu s poukazom na dobré mravy. Je tomu tak preto, že rozhodnutie súdu o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva má konštitutívnu povahu a zakladá tak práva a povinnosti až do budúcnosti. Právo na zaplatenie náhrady tak vzniká spoluvlastníkovi až právoplatnosťou tohto rozhodnutia a len proti takto existujúcemu nároku možno namietat' započítanie. Preto kým toto právo nejestvuje, nemožno ho ani porovnávať s kritériom dobrých mravov. Pre určenie výšky primeranej náhrady spoluvlastníkovi, ktorý je zo spoluvlastníctva vylučovaný, je rozhodujúca cena spoločnej veci v čase jej vyporiadania, pričom platí, že ak v čase rozhodovania od podania znaleckého posudku uplynula dlhšia doba, je potrebné cenu aktualizovať.

41.2. Pochybnosti však vzbudzuje aj otázka, v akom zložení predmetnú vec prejednal a rozhodol senát odvolacieho súdu. Z obsahu spisu totiž vyplýva, že podľa oznámenia o verejnom vyhlásení rozsudku (list bez čísla založený za č.l. 641 spisu) mal byť podľa § 214 ods. 2 O.s.p. rozsudok v danej veci vyhlásený pred senátom v zložení JUDr. Valéria Kleinová, Mgr. Ingrid Pospíšilová-Degmová, JUDr. Frimmelová. Zo zápisnice o vyhlásení rozsudku (č.l. 642) vyplýva, že rozsudok bol vyhlásený pred senátom zloženým z JUDr. Valérie Kleinovej, JUDr. Michaely Frimmelovej a JUDr. Blanky Malichovej. Podľa záhlavia rozsudku odvolacieho súdu (č.l. 648) však vec prejednal a rozhodol senát v zložení JUDr. Valéria Kleinová, JUDr. Michaela Frimmelová, Mgr. Ingrid Degmová-Pospíšilová.

41.3. Dovolací súd poznamenáva, že vzhľadom na spôsob rozhodnutia o dovolaní sa vyššie uvedenými skutočnosťami bližšie nezaoberal pri svojom rozhodovaní na ne neprihliadal.

42. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C.s.p.).

43. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§

453 ods. 3 C.s.p.).

44. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.